

АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Справа № 544/181/17
Номер провадження 22-ц/786/1530/17

Головуючий у 1-й інстанції Сайко О. О.
Доповідач ап. інст. Триголов В. М.

У Х В А Л А ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

17 липня 2017 року

м. Полтава

Колегія суддів судової палати у цивільних справах Апеляційного суду Полтавської області в складі:

*головуючого судді : Тригорова В.М.,
суддів : Карпушина Г.Л., Дорош А.І.,
секретар: Діхтяр Т.В.,*

розглянувши у відкритому судовому засіданні в м. Полтаві цивільну справу за апеляційною скаргою Носенка Олексія Павловича на рішення Пирятинського районного суду Полтавської області від 11 квітня 2017 року у справі за позовом Носенка Олексія Павловича до Берегового Юрія Олександровича, газети «Пирятинська правда» про визнання недостовірною інформації, зобов'язанні її спростувати та про стягнення моральної шкоди-

В С Т А Н О В И Л А :

Рішенням Пирятинського районного суду Полтавської області від 11 квітня 2017 року в задоволенні позову Носенка Олексія Павловича до Берегового Юрія Олександровича, газети «Пирятинська правда» про визнання недостовірною інформації, зобов'язанні її спростувати та про стягнення моральної шкоди – відмовлено.

В апеляційній скарзі Носенко О.П., посилаючись на порушення норм матеріального та процесуального права, просить скасувати рішення суду першої інстанції і ухвалити нове рішення, яким задовольнити позовні вимоги.

У запереченні на апеляційну скаргу Береговий Ю.О. просить відхилити скаргу Носенка О.П. на рішення Пирятинського районного суду Полтавської області від 11 квітня 2017 року, а рішення залишити без змін.

Колегія суддів, заслухавши доповідь судді-доповідача, перевіrivши матеріали справи у межах доводів апеляційної скарги, приходять до висновку, що апеляційна скарга підлягає відхиленню.

Відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 307 ЦПК України за наслідками розгляду апеляційної скарги на рішення суду першої інстанції апеляційний суд має право постановити ухвалу про відхилення апеляційної скарги і залишення рішення без змін.

Згідно ст. 308 ЦПК України апеляційний суд відхиляє апеляційну скаргу і залишає рішення без змін, якщо визнає, що суд першої інстанції ухвалив рішення з додержанням норм матеріального і процесуального права.

Судом першої інстанції вірно встановлено, що позивач Носенко О.П. балотувався на посаду Сасинівського сільської голови Пирятинського району Полтавської області на позачергових виборах сільської голови, які відбулися 04.12.2016 року (а.с.7, 34-37).

Напередодні виборів, у випуску газети «Пирятинська правда» № 47 (153) від 01.12.2016 року була розміщена стаття під назвою «Вибори сільських голів: «сірі» технології

*1690*10905370*1*1*

в дії». Витяг зі статті, який є предметом спору, має такий зміст: «ПРАВДІ відомо, що практично виборчою кампанією О.П. Носенка керують ляльководи. Останні використовують «сірі», давно перевірені в Україні технології. Ціна питання поставити літню людину, в нашому випадку О.П. Носенка, без досвіду, без практики управлінської діяльності, повністю підконтрольну ляльководам, щоб потім фактично розпоряджатися народним добром землею.

Перша «сіра» технологія. Для того, щоб заплутати виборця, створюють кандидатів-фантомів. У Носенка їх близько 10-ти... будуть «розмивати» голоси, щоб Носенко мав нагоду отримати хоча б мінімальну перевагу на виборах. Також кандидати-фантоми можуть зняти свою кандидатуру на користь Носенка. Таким чином ляльковод кандидата має більше шансів просунути свою ляльку...

Друга «сіра» технологія. Дати псевдо зайнятість якомога більшої кількості людей. Це є своєрідний непрямий фінансовий вплив на виборця. Всі заняті. Всі задоволені. Всі отримують фінансове заохочення за роботу на виборах. Наприклад, як представники фантомів кандидатів.

Третя «сіра» технологія. Не говорити про кандидатів у ЗМІ та не друкувати передвиборчі програми, щоб потім ніхто з виборців не зміг апелювати до майбутнього голови, що він не зробить з того, що обіцяв... Також кандидати замовчують про свій виборчий фонд, який має бути в кожного». (а.с.6,11).

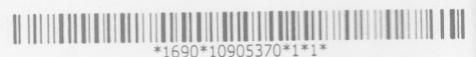
Автором указаної статті є відповідач Береговий Ю.О., який також виступає засновником та редактором газети «Пирятинська правда», у якій було опубліковану вищевказану статтю.

Позивач Носенко О.П. вважає, що у даній статті міститься фактичне твердження, у якому автором акцентовано увагу на спробах позивача обманним способом зайняти посаду сільського голови та порушення ним законодавства, що є недостовірною та негативною інформацією, яка ганьбить його честь та гідність, та яку необхідно спростувати.

Статтею 34 Конституції України кожному гарантується право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань. Разом з тим відповідно до ст. 68 Конституції України кожен зобов'язаний неухильно додержуватися Конституції та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей. Праву на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань відповідає обов'язок не поширювати про особу недостовірну інформацію та таку, що ганьбить її гідність, честь чи ділову репутацію.

Як зазначається в п.1 Постанови Пленуму Верховного суду України від 27.02.2009 №1 "Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи", суди при вирішенні справ про захист гідності, честі та ділової репутації повинні забезпечувати баланс між конституційним правом на свободу думки і слова, правом на вільне вираження своїх поглядів та переконань, з одного боку, та правом на повагу до людської гідності, конституційними гарантіями невтручання в особисте і сімейне життя, судовим захистом права на спростування недостовірної інформації про особу, з іншого боку.

Також, згідно Постанови (п.21) при поширенні недостовірної інформації стосовно приватного життя публічних осіб вирішення справ про захист їх гідності, честі чи ділової репутації має свої особливості. Суди повинні враховувати положення Декларації про свободу політичних дебатів у засобах масової інформації, схваленої 12 лютого 2004 року на 872-му засіданні Комітету Міністрів Ради Європи, а також рекомендації, що містяться у Резолюції 1165 (1998) Парламентської Асамблеї Ради Європи про право на недоторканість приватного життя. Зокрема, у названій Резолюції зазначається, що публічними фігурами є особи, які обіймають державні посади і (або) користуються державними ресурсами, а також усі ті, хто відіграє певну роль у суспільному житті (у галузі політики, економіки, мистецтва, соціальної сфері, спорті чи в будь-якій іншій галузі). У Декларації вказується, що оскільки політичні діячі та посадові особи, які обіймають публічні посади або здійснюють публічну владу на місцевому, регіональному, національному чи міжнародному рівнях, вирішили апелювати до довіри громадськості та погодилися "виставити" себе на публічне політичне обговорювання,

то вони підлягають ретельному громадському контролю і потенційно можуть зазнати гострої та сильної громадської критики у засобах масової інформації з приводу того, як вони виконували або виконують свої функції. При цьому зазначені діячі та особи не повинні мати більшого захисту своєї репутації та інших прав порівняно з іншими особами. У зв'язку з цим, межа допустимої критики щодо політичного діяча чи іншої публічної особи є значно ширшою, ніж окремої пересічної особи. Публічні особи неминуче відкриваються для прискіпливого висвітлення їх слів та вчинків і повинні це усвідомлювати.

Спірна стаття становила суспільний інтерес для мешканців Пирятинського району, оскільки вийшла в період виборчої компанії на посаду Сасинівського сільського голови, у якій приймав участь Носенко О.П., який висунув свою кандидатуру на посаду сільського голови. Тому позивач у розумінні ст. 10 Європейської конвенції з прав людини не є приватною особою, оскільки стаття була пов'язана з виборами, внаслідок чого до нього була прикута суспільна увага.

Відповідно до ст. 277 Цивільного кодексу України, особа, особисті немайнові права якої порушено внаслідок поширення про неї недостовірної інформації, має право на спростування цієї інформації. Негативна інформація, поширена про особу, вважається недостовірною, якщо особа, яка її поширила, не доведе протилежного. Спростування недостовірної інформації здійснюється особою, яка поширила інформацію.

Негативною слід вважати інформацію, в якій стверджується про порушення особою, зокрема, норм чинного законодавства, вчинення будь-яких інших дій (наприклад, порушення принципів моралі, загально визнаних правил співжиття, неетична поведінка в особистому, спільному чи політичному житті тощо) і яка, на думку позивача, порушує його право на повагу до гідності, честі чи ділової репутації (пункт 15 Постанови Пленуму Верховного суду України «Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи» № 1 від 27.02.2009 року).

Згідно з частинами 1, 2 статті 30 Закону України "Про інформацію" від 02 жовтня 1992 року, ніхто не може бути притягнутий до відповідальності за висловлення оціночних суджень. Оціночними судженнями, за винятком наклепу, є висловлювання, які не містять фактичних даних, критика, оцінка дій, а також висловлювання, що не можуть бути витлумачені як такі, що містять фактичні дані, зокрема з огляду на характер використання мовно-стилістичних засобів (вживання гіпербол, алегорій, сатири). Оціночні судження не підлягають спростуванню та доведенню їх правдивості. ... Якщо суб'єктивну думку висловлено в брутальній, принизливій чи непристойній формі, що принижує гідність, честь чи ділову репутацію, на особу, яка таким чином та у такий спосіб висловила думку або оцінку, може бути покладено обов'язок відшкодувати завдану моральну шкоду.

З огляду на норми законодавства у сфері інформаційної діяльності, журналіст має право на критичний матеріал, має право висвітлювати не тільки позитивні сторони життєдіяльності суспільства, а й звертати увагу на необхідність викорінення певних недоліків, порушень, про які йому стало відомо.

Поширення відповідачем указаної інформації щодо виборчого процесу, його власна оцінка дій кандидатів на посаду представника органу місцевого самоврядування, є його правом, яке включає в себе свободу слова, дотримання та передачі своїх поглядів, в тому числі шляхом критики публічних осіб в ході обговорення питань, що представляють громадський інтерес.

Грамотико-стилістична конструкція статті та використаний у ній лексичний ресурс («ляльководи», «сірі технології», «фантоми») не дає підстав для переконливого висновку про те, що відповідач вийшов за межі допустимої критики та допустив відверту образу чи наклеп відносно позивача, у тому числі щодо порушенням ним виборчого законодавства у ході виборчої компанії або загально-етичних норм поведінки.

При цьому, закон гарантує право на недоторканість ділової репутації, честі та гідності позивача як публічної особи, але це право в демократичному суспільстві не може бути абсолютним, а баланс між його захистом та свободою вираження залежить від того, чи є такі відомості оціночним судженням, чи являються вони фактичними даними, які навмисно

невірно поширені особою.

Спірна інформація є оцінкою дій і висловлювання у статті не можна витлумачити як такі, що містять фактичні дані, оскільки вони не містять фактичні ствердження про порушення позивачем законодавства чи моральних принципів, що порушує його право на повагу до честі і гідності, а лише надають можливість читачам проаналізувати та сприйняти зміст інформації згідно власних суб'єктивних переконань, критикуючи діяльність учасників виборів загалом.

З огляду на приписи ст. 277 ЦК України не є предметом судового захисту оціночні судження, думки, переконання, критична оцінка певних фактів і недоліків, які будучи вираженням суб'єктивної думки і поглядів відповідача, не можна перевірити на предмет їхньої відповідності дійсності (на відміну від перевірки істинності фактів) і спростувати, що відповідає прецедентній судовій практиці Європейського суду з прав людини при тлумаченні положень ст. 10 Конвенції.

Місцевий суд вірно визнав, що зміст опублікованої статті не направлений на приниження честі, гідності чи ділової репутації позивача, а на доведення до широкого кола людей оцінки участі його у виборчому процесі та позиції відповідача стосовно цієї діяльності, тобто зазначені висловлення є оціночними судженнями, та вірно суд прийшов до висновку, що за змістом ст. 30 Закону України «Про інформацію» вони не підлягають спростуванню та доведенню їх правдивості, а відтак вимоги позивача про визнання вказаної інформації недостовірною та негативною і її спростування, а також стягнення моральної шкоди, суд правильно визнав такими, що задоволенню не підлягають.

На підставі наведеного та враховуючи, що апеляційна скарга не містить доводів щодо неправильності рішення суду, які б були підставою для його скасування, колегія суддів приходить до висновку, що підстави для скасування чи зміни рішення суду відсутні.

Керуючись ст.303, п.1 ч.1 ст.307, ст.ст. 308, 314, 319 ЦПК України, колегія суддів,

У Х В А Л И Л А :

Апеляційну скаргу Носенка Олексія Павловича - відхилити.

Рішення Пирятинського районного суду Полтавської області від 11 квітня 2017 року - залишити без змін.

Ухвала набирає законної сили з моменту її проголошення та може бути оскаржена протягом двадцяти днів шляхом подачі касаційної скарги безпосередньо до Вишого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ.

Головуючий суддя: (підпис)

В.М. Триголов

Судді: (підписи)

Г.Л. Карпушин

А.І. Дорош

З оригіналом згідно:

В.М. Триголов

